

нистэбийн көрдөрөрдүк айан, СССР Сурууааччыларын союуун чилиэнэ буолла.

Николай Рыкунов элбэҕи аахпыт-билбит кини, идэтин тыл, литература үөрэхтээх. Бэйэтин кэмин ыччаттарын тэгинэн педучилищеҕа үөрэммитэ, салаат сулууспатын ааспыта, СГУ-ну бүтэрбитэ, учууталлаабыта, билигин Нам оройуонугар

баайы курдук бигэ санаанан түмүктэнэр. Маныаха мин кини «Нигэһэ үөһэ» диэн публицистической поэматын холобурдуохпун баарабын. Поэма 1983 с. «Хотугу сулуһа» бэчээттэммитэ. Мин санаабар, бу поэма поэт кэнники айбыт айымньыларыттан биэр бастына, күүстээбэ быһыылаах.

Бүгүн бугул онорустум, Сийктээххэ эрдэ туран...
Субуу — строкам түмүгүр
Точка — бугул туруордум.

Оттон поэт айар үлэтэ хоннохтонон истэҕин аайы кэбиниллээх оттор диэки көрөр буолла. Кини айымньылары эмнэ үчүгэйдик түстэммит кэбиниллээх оттор курдук үлэн көстүөхтэрин баарар.

Ходуһа, кэбиниллээх от Николай Рыкуновка арахсыбакка туттулар образ буолбуттарын билиги кини кэнники хоһоонноругар көрбүт:

Күн, кэбиниллээх оттуу,
Күөл унуор лаглайар...
Эйэ, үлэ түһүлгэтэ
Дуэлааннаахай ходуһа
Буолла дойдум урсуна...

Дьоллоох дойду
томтоһуйар
Толуу ньуурун тухары
Кэчигирин лаглайаллар
Кэбиниллээх отторум.

Отчут, сытыы хотуурдаах, поэт этигэн хомуस्ताах. Хотуур бинтэ сыппааста, хомус тыла тостубат аналлаахтар. Балар кыайыгас-хотугас сабыллаах илингэ киирдэхтэринэ, биэр үтүө соругу имэҥнээхтик иэйэн толороллор. Хотуур икки хомус икки — Николай Рыкунов бэргэн тыла — уйгуну, дьолу дьүрүһүтэ туйаллар.

Николай Рыкунов 50 сааһын туолла. Кини, хоһуун отчут курдук, үүнүүлээх ходуһатын ортоугар киирэн, айар үлэтин үгэнигэр сылдыар. Аны эбин хатырбаан, буһан, ынан, хоннобо өссө аһыллан, өлгөм оту басапхатыр кирбинтигэр табыста. Бу кирбингэ Николай Рыкунов:

Өссө күөйүө илик күһүн,
Өссө ууруом турар
түһүн, —

диэн эрэннэрэрин ис сүрэхпиттэн ылынан, кэчигират элбэх кэбиниллээх оттору диэн алгыһыт.

П. АВВАКУМОВ,
суруйааччы.

КЭЧИГИРЭТ КЭБИНИЛЛЭЭХ ОТТОРУ!

НИКОЛАЙ Рыкунов тыа сириг олоһун дьаһабын, үлэтин түбүгүн, тыа сириг дьонун сэргэтин поэзиятын сүрүн темата онорон суруйар. Кини туһунан көннөрү хоһоон суруйар диир. тутах, кини дьингээхтик иэйэн хоһуйар поэтической дууһалаах кини.

Ол ыраах отуу кулуһуна Кыһыар, үрдэл кэриэтэ, Элэмэс ат сымса уһунан Сиигирбит оту кэбирэтэр.

Поэт айымньыга образтаан хоһуйар дьовура кэлин сайдан-сайдан талаан буолар дүүһү биэрэ. Кырдык, соробор үтүктүүлэр (темаҕа, хоһуйууга) көстүлүннэр этилэр да, Николай Рыкунов ити үөрэни кэмин түргэник ааһан, итинниктэртэн сотору босхоломута, бэйэтин поэтической өртүнэн имигэс куолаһын булдумута. Ону кини «Дьол сулуһа» (1969 с.), «Кэбиниллээх оттор» (1975 с.) диэн кинигэлэригэр көрдөрбүтэ. Маны таһынан хасты да автордаах хомуурунньуктарга «Мин пятилеткам» (1972 с.), «Хотуур икки хомус икки» (1979 с.) диэн хоһооннор бөлөхтөрүнэн кытыһына. Нууччалары «Лыжын след» былырынын табыста. Баларга поэт кимэ туга биллэн, саха поэзиятыгар дьонуннаахтык үлэлиир, чахчы кизг хоннохтоох охсооччу курдук бэлнэ суоллаабын-

«Ленин суола» хаһыакка редакторы солбууааччынан үлэлиир. Үөрэммит, үлэлэбит сирдэрин аайы литературнай куруһооктарга ыттар, салайар. Ол курдук билигин оройуоннаабы хаһыат редакциятын иһигин «Отуу уота» диэн элбэх кыттааччылаах түмсүүнү салайан үлэлэтэр. ССКП чилиэнэ. Кини биэр бастагы хоһооно «Коммунист сүрүбэ» диэн. Оһо маньык этилэр:

Көмүскэс бу айыы сүрэхтэн
Хомоҕой хомус тылын
Эйбэстик да дьүрүһүтэн
Эйэни, дьолу туйуох этэ.

Субу тыллар поэтка бэйэтигэр туһуламмыт курдуктар, ол эбэтэр кини маны поэт бэйэтин туһунан кэскиллээхтик ыраланан эпитетини ааҕар. Дьэ чахчы Николай Рыкунов айан-суруйан кэлбит кэмин устатыгар эйэни, дьолу хоһуйда. Манна кини гражданской иэйинтэ бар дьонун олоһун уустук болпууостарын көтөбүстэ: «Алгыс уонна кырыыс», «Дьол сулуһа», «Мохсоҕол уонна суор», «Көмүс куола» у.д.а. поэмалар. Поэт эрэ барыта поэмаһы кыайа тутан суруйбат. Николай Рыкунов поэмаларыгар дириг ис хоһоон сөрүсөп уус-уран формаҕа дьил-дьап кутуллан, чинг

...Өйдөөн кэллим мин
Эйэ туһунан Ленин
Декретини!
Эйэ, Сир, Үүт —
Ол бука барыта
Оҕо туһугар,
Кэскил туһугар.

Норуот туһугар буолбатаах?! — диир поэт, билигин кэм тыын болпуурунун өрө тутан. Ядернай сэрин кутталын суох ғынар туһугар прогрессивнай кини аймах бүтүүнэ биэр кэккэ буолан турда. Бу кэккэ иһиники күөнүгэр Ленин Эйэ туһунан декретин өрө ууммут советской норуот хаамар. Оттон советской норуоту билиги Коммунистической партиябыт эрэллээхтик сирдээн иһэр. Поэт сүрүбэ — коммунист сүрүбэ, Ол да иһин кини этэр эбээт:

...хоһоонум хойутун бу
курдук тиллэхтин
Партийнай тыл сөбүрүйбэт
суоһунан!

Билигин билиги тыһааһыннаах коммитигэр гражданская сүүрээни таба этэн хоһуйуу аһара наада буолла. Николай Рыкунов кэнники сылларга кэм кэрдин тыһынын итинтик иһэриммит айымньылары айда. Николай Рыкунов бастагы кинигэтигэр киирбит «Ходуһа лирикаһа» диэн хоһоонугар бугуулар эрэ бааллара. Поэт оһо ходуһа үлэтин «үлүскэн хоһоонго» ханыылы көрөр этэ.